

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu: 1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.
Pentru monarhie 1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.
Pentru România și străinătate: 1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.
Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oraă 6 cr., a treia-oraă 5 cr., și timbru de 30 cr.
Redacția și administrația: Strada Poplăze Nr. 15.
Se prenumără și la poste și la librării.
Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se iau orăz.
Nimeri singlarici à 5 cr. se vënd la Tipografia, soc. pe acțiun.
Nimeri singlarici à 20 bani se vënd la librăria G. Cârjan, Ploesti

Politică economică.

(m.) In timpul mai nou tot mai des apar voci desperade prin ziaristica maghiară, că în Ardeal și în general în ținuturile locuite de Români, Maghiarii se deposedează încet pe încetul de averile lor imobile.

Mai de curând au apărut în revista economică Erdélyi Gazda o serie de articoli de felul acesta, cari au fost reproduși în parte și în »Revista economică« și în »Tribuna« și cărora le-a dat atențiune cuvenită și excelenta noastră revistă »Liga Română« din București, în numărul său mai recent.

»Erd. G.« susține că în Ardeal curge o luptă fără sânge, dar' cu atât mai turbată în contra elementului maghiar, luptă prin care elementul român cuprinde tot mai mult pământ, ear' Maghiarii ruinați economiceste, sânt scoși din moștile lor, cari trec în mâni românești.

Atrăgând atenția publicului asupra acestui desastru, »Erdélyi Gazda« și alte ziare, fac diferite combinații și planuri pentru a pune stavilă acestui rău și nu numai a salva pe proprietarii maghiari de ruină, dar' a-i întări și a cuceri în ce poate noi teren.

Spre acest scop ziarul provoacă societatea și băncile maghiare la o acțiune economică intensivă și în proporții mari. Apoi, știindu-și ei de ei incapacitățile de a face, se începe a cuceri în ce poate noi teren.

În planurile ziarelor maghiare e vorba deci de o acțiune economică îndreptată direct și indirect contra noastră. De o mie de ani de când în Ardeal și în părțile ostice ale Ungariei a venit în contact elementul maghiar cu cel român, acest din urmă a suferit mereu înfrângeri, a fost în continuă pierdere. Natura agresivă și violentă a Maghiarului, secundată în casuri date de violențe și perfidie, a eșit triumfătoare față de poporul român, blând din fire, neînvințat cu apucături mișești și datat a se închina auctoriității. În decursul secolelor el a fost aservit politiceste și în privința economică, și numai puterea vitală înăscută lui l-a salvat de peire. Timpul și nou a zdrobit cătușele apăsătoare și Românilor a ajuns să răsuflă mai liber, pe terenul economic a putut să se bucure de roadele hârniceii sale, deși în privința națională-politică aservirea durează până azi.

Și acum, dacă am făcut și am vrea să facem oare-care progres economic, dușmanii nostri se vor lăsa și a ni se aservi de nou, făcând fel de fel de planuri măiestrite și violente, cum făceau odinioară moșii și strămoșii lor, alcătuiind la Aprobare și Compilate.

În fața acestor tendențe, credem, că fiecărui Român cu durere pentru neamul său, se impune datoria să examineze stările factice dela noi, a cerceta intrucât este amenințătoare acțiunea, ce zia-rele solicită a se porni și de ce mijloace trebuie să ne folosim, ca pe terenul economic nu numai să nu regresăm, dar' poporul nostru să realizeze un progres solid și sănătos.

Judecând noastră asupra acestor chestii trebuie să fie mai înainte de toate reală, pozitivistă. Nu trebuie să ne încredem prea mult, exagerat — să zicem așa — în puterile noastre și cu deosebire nu în progresul economic ce ni-l atribue contrarii, progres, care în anii din urmă dacă nu da în regres, apoi hotărât că e redus. Ear' de altă parte trebuie să considerăm și împrejurarea, că poate de aci înainte statul să desvoalte o lucrare în direcția pretinsă de ziare.

Tisza și aderenții sistemului său, până la Bánffy n'au făcut-o, căci ei urmăreau mai mult scopuri meschine de

dominațiune, cărora subordonau celelalte chestii. E întrebare însă că un Széll sau vre-un urmaș al său, nu va zăuguri să eră nouă în privința aceasta? Dacă am sta față numai cu o acțiune a societății maghiare, temerea noastră ar pute să fie mai mică, căci simțim atreia forță în noi, ca și putem resistea greșiiunei ei. Lucrul însă se schimbă, dacă se angajează la luptă, alături de societatea, și statul, a cărui putere, față de a noastră, e uriașă!

Eată cauza pentru care trebuie să judecăm foarte real și obiectiv și căutând și aflând mijloace bune, să le punem în praxă fără multă întârziere, ca de cu vreme să ne consolidăm și întărim.

Nu voim să zicem, că desvoltând o muncă sistematică și febrilă pe terenul economic, să ne lăsăm a fi stăpâniți de materialismul cras, și să ne abatem dela urmărirea idealurilor noastre naționale-culturale. Aceste trebuie să ne fie mereu înaintea ochilor nostri sufletești, mereu să ne entusiasmeze și încalzească în toate acțiunile noastre. Voim însă să ne întărim în privința economică, ca astfel să avem mijloace de-a ne apropia de idealurile noastre.

Vieța economică — serie valorosul nostru tiner compatriot din Paris, dl Ca. B. — e o parte din zidire — din zidirea națională — care trebuie mult îngrijită, bine echilibrată și desvoltată în spiritul, ca să nu zdruncine fundamentul moral și intelectual — din contră să-l spriginească cât se poate de desinteresat și puternic.

Ca să putem îngrijii bine de această parte a zidirei, trebuie să urmărim o politică economică-financiară sănătoasă, mai sănătoasă ca până aci.

Bărbații nostri financiari și cu praxă îndelungată să iee inițiativa unei noi direcții pe toată linia, să pue baze noi, mai sănătoase și mai temeinice politicele noastre economice. Căci oricine se poate convinge, că în împrejurările de azi și față de pericolele semnalate mai sus, o politică economică-financiară, cum e a noastră, cu instituite de bani, cari, trebuie să o mărturisim, operează cu procente prea mari, răniătoare; o politică economică fără bazele populare și fără un rociu de întreprinderi sătești, cum sânt magazinele de cereale, societățile de valorizare etc. și fără de o mare bancă ipotecară de rente, cu un capital de cel puțin un milion de florini — o politică economică-financiară, lipsită de aceste, nu este nici corăspunzătoare, nici suficientă trebuințelor poporului nostru.

Sibiu, 30 Martie n.

Dorințele Slovacilor. »Pesti Hirlap« ne spune, că printre Slovaci se face propagandă pentru trimiterea unei delegațiuni la Széll, actualul prim-ministru maghiar, în scopul să-i comunice dorințele Slovacilor, cari ar fi următoarele:

Limba vorăcească să fie studiu obligator în școalele din comitatele cu populațiune, în majoritate slovacă.

La justiție și în politică să se deschidă teren pe seama limbei slovacă.

Funcionarii de postă și dela căile ferate să fie obligați a folosi limba poporului în coatingere cu Slovacii.

Tot numita foate ne spune apoi, că dacă dorințele Slovacilor într'adevăr acestea sânt, Széll cu greu se va vedea îndemnat să promită realizarea lor.

Dar' atunci cum rămâne cu declarația lui Széll: lege, drept și dreptate, dat fiind, că dorințele Slovacilor, reduse la minimum aspirațiunilor lor legitime naționale, sânt toate bazele și legitime? Să răspundă domnul Széll!

Rusia liberă. Sub titlul Libera Rusie apare la Londra o revistă în limba engleză, ca organ al »amicilor libertăților rusești«. Titlul revistei e liberatoric. O femeie ține într'o mână făclia aprinsă, ear' în cealaltă o inimă mare. În fața ei un țeran în opinci,

haine drențuroase, slab și istovit întinde mâna după inimă, dar' nu o poate ajunge, pentru-că nu-l lasă vulturul împărătesc, care l'a împântat ghiarele în piept. Num'era ultim al revistei vorbește despre pacea de pe pământ, despre foametea din Rusia, despre subjugarea Finlandei, despre alianțele secrete de pace etc. Revista are menirea de a informa străinătatea despre »libertățile« din Rusia.

Deputat desavnat. Alegătorii din cercul Kis-Márton, au dat o declarație, de cuprinsul, că deputatul lor Bolgár Ferencz, nu a fost corect atunci când a intrat și el, cu toți apoyaștii, în partidul guvernamental, fără nici o rezervă; pentru-că Bolgár numai sub condiția, că va cere reușirea legilor bisericești a fost onorat cu mandatul de deputat din partea aceluși cerc, ear' acum, ca guvernamental, nu mai poate împlini angajamentul luat.

Se așteaptă, că Bolgár, codificatorul legii despre duel, ca om corect, se-și depună mandatul, și să-și lășeze slujbă grasă.

Cehii și Germanii. Se știe că nu numai Cehii sânt contrari legii Thun pentru regularea raporturilor limbistice din Boemia, ci și înșiși Germanii, cari prin legea aceasta ar căștiga unele concesiuni naționale. De ce? Pentru-că, zice ei, legea va fi promulgată pe baza §-lui 14 din constituție, adică pe cale neconstituțională și ei, Germanii, ca reprezentanți ai »liberalismului« în Austria nu pot să se facă complici la violarea ordinii de drept. E o dilemă grea aceasta, în care a ajuns contele Thun; și în cele din urmă guvernul austriac va trebui să recurgă totuși la sfatul ce l-a dat Rusia, prin organul Mosk. Vedomosti, care zice: »după părerea noastră nu este altă eșire decât renunțarea desevirșită la ori-ce ordine constituțional, care și de altcum în Austria nu mai are nici un rost. Monarhia numai așa poate fi salvată, dacă se face întrebuintare de §-ul 14 din constituție în mod larg, și lege salutare se decretază pe seama popoarelor, din însași voiața Monarhului«.

Cu alte cuvinte, suspendați constituția, care și de altcum nu e decât un — moft.

Invitare de abonament

la

„TRIBUNA“

Cu 1 Aprilie 1899 v. încep noue abonamente lunare, quartale, semestrale și anuale.

Domnii abonenți sânt rugați a grăbi cu renoirea abonamentelor lor, pentru regulata expediție a foii.

Abonamentele se fac prin mandate postale și numai pentru un timp, care începe cu prima și se termină cu ultima luni, după stilul veohin.

Abonamentul anual costă . . . 14 fl. — cr.
Abonamentul semestral . . . 7 fl. — cr
Abonamentul triunar . . . 3 fl 50 cr.
Abonamentul lunar costă . . . 1 fl. 20 cr.

Este în interesul dlor abonenți, ca a dresede se fie însemnate oât se poate de corect și legitim. Domnii abonenți veohi sânt rugați a lipi pe mandatul postal adresa tipărită dela fâșiile, în care li-s'a trimis „Tribuna“ până aqum.

Administrațiunea

Discursurile dela „Dacia“.

Dăm azi câte un foarte scurt resumat din discursurile rostite la întrunirea publică, ținută Duminecă la »Dacia« în București.

G. Scortescu.

Timp de aproape 4 ani am îndurat asalturile făcute în contra libertăților publice, am îndurat lovitura adusă bisericii și parlamentului.

Dar' când am văzut că dela Pesta se notifică guvernul acestei țeri, ne-am dat mâna cu toții, ca într'o unire patriotică să luptăm la răsturnarea lui.

Oratorul arată cum Sturdza speculând în opoziție chestiunea națională, s'a servit de dinsa pentru a veni la putere și apoi s'a făcut slugă lui Bánffy. Arată apoi rind pe rind toate faptele comise de Sturdza în chestia națională.

Oratorul vorbește de broșura bánffyistă. Discuția în camera ungară a fost numai asupra autorității și în ce privește conținutul, lucrul este dovedit pe deplin că nimeni n'a discutat verocitatea faptelor, (Aplause prelungite).

Aceasta dovedește, că tot ce zia-rele noastre au scris până acum despre tradarea lui Sturdza, au fost adevărate.

Starea la putere a acestui trădător nu se mai poate îngădui un singur moment. (Aplause furtunoase).

Dobrescu-Prahova.

În situații noue politice trebuie nouă mijloace de luptă. În țara noastră erau două clase cari se opuneau voințelor despotice ale guvernului: Erau comercial și tinerimea universitară. Negustorii vor fi înghințiați prin legea falimentelor, ear' tinerimea prin legea recrutării și regulamentele universitare.

Eată de ce spunem, că situația e nouă. Trebuie dar' să avem mijloace noi. E nouă și cu ori-cine, vom face ori-ce pentru a răsturna această tristă stare de lucruri. (Aplause furtunoase).

Nicu Filipescu.

N'am venit aici să rostesc un discurs, să încep oratoral. Am venit să fac act de prezență. Am venit la această întrunire și pentru scopul pe care ea îl urmărește și pentru persoanele cari au provocat-o.

De câte-ori a fost nevoie să se apere o libertate, de câte-ori a fost nevoie să se susțină un interes național superior, dl N. Fleva a fost la postul de onoare. (Aplause prelungite, strigăte de: trăiască Fleva!)

Ați auzit insulta ce ni-s'a adresată dela Pesta, unde s'a afirmat, că din porunca de acolo s'a adus Sturdza la putere. Această insultă se adresează nu numai dlui Sturdza, ci și nouă aici în fața străinătății, este încă primul ministru al țerei românești.

Dacă dl Sturdza nu pricepe insulta, noi trebuie să o relevăm. (Aplause furtunoase).

Acestui prim-ministru al unei țeri amice i-se adresează insulta de a i-se spune în broșuri eșile din oficine guvernamentale, că a fost adus la putere ca uncaaltă Ungurilor în contra fraților nostri și prim-ministru ungar nu găsește în parlament nimic altu de spus, decât de a confirma divulgarea acestor secrete de stat făgăduind, că va cerceta dacă un funcționar le-a dat în vileag. Aceasta este purtarea unui guvern amic față de o țară, căreia Austro-Ungaria dărește toate succesele sale de 15 ani în politica orientală. (Aplause).

Noi nu numai protestăm aici în contra acestei ofense. Facem ceva mai practic. Dăm vecinilor nostri un avertisment util și deocădată încă amical și interesant: calea guvernului viitor.

Eată avertismentul. Noi am practicat întotdeauna cu deplină lealitate politica de neamstec în afacerile vecinilor nostri. Cerem însă o deplină reciprocitate.

După nefasta politica a dlui Sturdza, care s'a depărtat dela aceste măntuitoare principii, trebuie să ne așteptăm ca, schimbându-se guvernul, vecinii nostri să vrea să beneficieze mai departe de politica de imixtiune în afacerile noastre. Ei vor voi să dovedească că toți sânt ca Sturdza și se vor găsi alți Jeszenszky de decarat și alte concesiuni de cerul.

Ei biuc, ei veștin că aceste tentative vor fi zădărnice. Aceleași protestări de aci se vor produce sub ori-ce guvern. Și declarăm, că la prima tentativă de felul acesta — dacă se va produce — vom cere să se răspundă prin o altă orientare a politicei noastre și dacă aceasta va futim-pina pedeei prin o denisțiune de acela care va face imposibil ori-ce guvern. (Aplause furtunoase).

Vrem să fim stăpâni la noi acasă și de aceea pretindem ca să ne răfuim cu dl Sturdza în această țară, fără ca nimeni să se amestece în aceste drăverii ale noastre.

Oratorul arată culpabilitatea lui Sturdza, care răsară din faptele sale săvârșite în chestiunea națională, coroborate de mărturisirile Românilor de peste munți, cari au arătat cum au

fost divisați de Sturdza și acum de destăinuirele dela Budapesta.

Astăzi se slăvește Bánffy de amicii sei, prezentându-l în această apoteoză: Un Ungur pînă la urmă sub călcăiul său pe primul nostru ministru.

Facem operă patriotică arătând că acela care în pământ e Sturdza, nu e România. România e în picioare protestând în contra insultei ce l'a adus. (Aplause îndelungate).

Măne vom da ceva din discursul dlui Delavrancea și din al dlui Fleva.

Rusia și Finlanda.

Bismarck a întreprins germanizarea Polonilor prin deposedare forțată. El a întrebuintat zeci de milioane din averea publică, pentru scopul acesta neetic.

În imperiul austro-ungar prin uniunea forțată a Transilvaniei cu Ungaria s'a jertfit constituția și prin ea interesele vitale ale unui stat autonom, cu scop de a subjugă prin ținerea acestei fortărețe naturale a monarhiei toate elementele heterogene utopice maghiarizării.

Asemenea se face și în Rusia.

Act se casesează constituția Finlandei, fără de a avea lipsă de a o rusifica, numai pentru cheful despotismului susținut de milioane de baionete.

Avem dar' trei imperii mari, cari vinind în conflict cu ideea etică, s'au instituit pe baze de impostură.

Istorioul englez Carlyle zice în a sa istoria a revoluțiunii franceze:

»Finea dominațiunii impoziteze revoluțiunea«.

Din punctul de vedere al acestui raport mare de etică își ateptențele îndreptate în unele state asupra ei, raportul dintre Rusia și Finlanda merită atențiunea noastră a Transilvănenilor special.

Rusia propriu zis e încunjurată din-spre apus și mează-zi de o zonă foarte lată în extensiune de trei milioane chlm. □, care e împorotat exclusiv de cel puțin douăzeci și-patru milioane de rasă exotice.

De aici provine aspectul particular al imperiului rusesc: maximul forței sale e în mijloc, slăbiciunea sa relativă la periferie, în scoarța aceasta străină, care cuprinde mēduva. Rusia presenta prin urmare în provinciile sale dela frontieră graduri deosebite de soliditate, respective de slăbiciune. Importanța chestiunilor naționalităților în Rusia nu-i de o egală însemnătate pentru provinciile sale.

Dar' acum mai mult ne interesează în această privință situațiunea Finlandei.

Finlanda e situată la frontiera nord-vestică între Rusia și Svedia.

Ea ocupă un teritor de 380.000 chilometri □; mai mare deci decât teritoriul Ungariei cu 48.000 chilometri □. Locuitorii sânt aproape, căți Români locuiesc în Ungaria: 2,700.000; dar' ei rudenii în Europa nu au, (dacă nu doar' pe Maghiari? Red.)

Rasa finică a fost oare-cândva foarte numeroasă și puternică, care a ocupat teritorii imense și puternice în Europa și Asia. A fost însă absorbită prin Ruși. Limba finică nu are nimic comun cu limba svedică; (e înrudită cu cea maghiară. Red.)

Finlanda însă ocupată prin Svezi înainte de asta cu 600 ani și posedată de ei până la pacea dela Tilsit, poartă și azi ca o notă distinctivă civilizația svedică.

Locuitorii Finlandei sânt laborioși, onesti și fericiți. Ei sânt a-și crea o viață independentă și bună.

Finlanda n'are proletari, majoritatea posedă imobile.

Solul e fertil. Numele îndigen înseamnă țeara lacurilor și a moșierilor. Dacă ar mai adăuga omul a »stâncilor de granit«, caracteristica ar fi completă.

Mulțumită perseveranței locuitorilor țeara e acoperită cu câmpuri fertile. Pro-

ductele cereale nu sînt indestulitoare pentru Finlandezi, echilibrul economic se susține prin comerțul și industria lor viguroasă.

Icoana aceasta scurtă a Finlandei ne reamintește în multe privințe starea economică națională a Transilvaniei. Mai multă asemănare putem descoperi însă în evoluțiunile politice ale Finlandei și între Transilvania noastră, deocamdată lipsită de constituția ei, ca mare principat autonom.

Bánffy și moderații.

Să ni-se ierte — că amintim de moderați acum, când nu mai știți cine sînt moderații, și cine ultraiștii? Mai ales acum, după broșura bánffyistă nu mai știți.

Nu-i vorbă lucruri nouă puține se spun în ea. Toate le-am spus și noi, mult mai înainte. Vor fi însă mulți cari nu le-au crezut, pentru-că, de, — vor fi gândit că vorbim din cine știe ce interes. Broșura aceasta a venit să confirme — dacă ar mai fi fost de lipsă — tot ce de atîția ani am spus...

Și acum, unde se mai cauți pe moderați, când știți că cei mai mari dușmani ai lor au lucrat pe sub mână cu Bánffy, când vezi, că cei mai intransigenți de odinioară s'au dedat la o transacțiune așa de proastă. Ei au dat tot, și n'au primit — afară de unii — nimic, decât desvîlirea — postumă.

Moderateți au fost, și vor fi întotdeauna. E chestiune de temperament și de împrejurări.

Sînt oameni, cari poate sînt moderați de silă, pentru-că poșija nu le permite să fie altfel. Cel puțin așa zic ei, unii cu drept, alții fără drept.

În cercurile acestea moderate — laice și clericesti — se accentuează adese ideile economisării. Că trebuie să facem mai multă economie, și mai puțină politică. Fără avere — zic ei — nu se poate face politică. Un popor trebuie să împie prin cultură și bunăstare... etc.

S'a spus de curînd într'un prea frumos articol din Paris, că de fundamental greșite sînt aceste idei economice... Nu-i necesar să insist ai asupra lor; e evident, că fără libertate nu există — nu poate exista — nici cultură, nici avere, nici bunăstare reală. Dar — se vedem cum s'a purtat Bánffy față cu aceste cercuri moderate! Capitolul V. al broșurei, ce publicăm azi, ni-o arată. Bánffy i-a tratat pe o formă, ca și pe agitatorii ultraiști.

Pe când Hieronymi de pildă a umblat prin Ardeal — cum tot broșura ne spune — cu scop să se pună în legătură cu moderații, — Bánffy nu i-a căutat, — decât prin agenții sei spioni. Se știe acum, că și Metropolitanul Miron, un moderat echisist, i-s'a pus spion din partea lui Jeszenszky. Acest agent, plătit de faimoasa secție, avea locuința așa de aproape de reședința din strada Măcelarilor, încât putea observa pe ori-cine intră ori ese dela Metropolitanul, ca se spuză în sus, cine umblă pe la curte...

Se vede acum ce îngrijire deosebită dădea Bánffy și băncilor românești,

aceste culturi de moderatism în politică, — onoare excepțiunilor. — Se spune pe față în această broșură că faimoasa lege despre asociațiile de credit, al cărei ascuțit e cunoscut, se îndreaptă direct contra băncilor românești.

Mai aflăm apoi, că Bánffy i-s'a făcut un plan de colonisări printre Români. El a dispus să se cerceteze situația și mișcarea proprietăților din Ardeal; și avea proiect de a scruta cursul și cauzele influenței reciproce ale celor două elemente etnice din Transilvania: Români și Maghiari.

Se vede că aceste idei i-le-a inspirat Beksics, inițiatorul acțiunii seculiste, dar' din întregul capitol al V-lea e clar, că Bánffy tot așa de puțin simpatiza cu moderații, ca și cu ultraiștii români.

Acest fapt e de relevat. Pentru-că el este caracteristica politicii maghiare. La Bánffy a funcționat în această direcțiune pur și simplu instinctul maghiarismului. Și acesta nu cunoaște selecțiuni de ultraiști și moderați, ci numai Români. Nime nu va pute să fie așa de moderat, ca să convingă adevăratului Maghiar.

Nu moderare, ci maghiarizare ne cer ei. Și dacă nu vrem să ne maghiarizăm, e prostie să ne moderăm. Cu moderarea nu-i dispunem pentru noi, ci îi încurajăm contra noastră.

Caracterizarea ce i-a făcut criticul ardelean al lui Pesti Hirap e foarte nimerită. Bánffy ca tipic maghiar ardelean a fost foarte sovinișt. Prost în combinațiunile sale seculiste, — dacă le privim de sus, — prost în pornirile sale violente și provocatoare; prost în întreaga politică sa, dar' radical deopotrivă față cu toți.

Politica baronului Bánffy în chestia naționalităților.

(Urmare.)

Acțiunea economică a lui Bánffy.

Nici un bărbat de guvernament maghiar n'a știut mai bine ca Bánffy, că în partea orientală a statului maghiar, politicianii de naționalitate română poartă o luptă nu numai politică, ci și economică în contra maghiarimei. A trăit și a muncit timp destul de îndelungat tocmai prin punctele cele mai mult periclitate, ca să unească toate amănuntele acestei lupte economice. Nici n'a fost un secret înaintea lui scopul politic al băncilor române: pe deoparte a promova depozitarea de mult început, tocmai din motive economice, a proprietarilor maghiari mici și mijlocii din Transilvania; pe de altă parte, a asigura mijloace materiale păturei culte și fără avere a Românilor, ca luându-i o proprietate, să ocupe locul proprietarilor maghiari în decadență și să iee dela proprietarii unguri de prin provinciile respective conducerea politicii.

N'a putut aștepta mult timp. Îndată ce a luat frînele guvernării și-a îndreptat atențiunea asupra asociațiilor de credit, cari existau prin unele comitate de pe Muréș și Someș și cari înființate din inițiativa privată, au putut să se mândrească cu succese prea frumoase pe terenul defensivei economice, ceea-ce a spăriat băncile și caselle de economie

și depuneri cari până atunci au operat fără nici un concurent.

Nu-mi stă în putință a pune în curent pe cetitori cu amănuntele privitoare la această acțiune. Voiu să relevez numai legea privitoare la asociațiile de credit. Firește că azi ar fi încă prematur a judeca asupra succesorilor și efectelor eventuale ale acestei legi, — dar' e fapt, că s'a dat deja în mâinile Maghiarilor transilvăneni una din cele mai puternice arme ale defensivei. Succesul, firește, atîrnă, dacă în viitor acei cari conduc aceste asociații de credit, vor ști să le desvoalte în direcția și spiritul cari corăspund intențiunilor lui Bánffy?

O convingere fermă a lui Bánffy a fost, că înmulțirea Maghiarilor prin provinciile locuite de Români e consolidarea statului unitar național maghiar. Mijlocul cel mai eficace pentru rezolvarea acestei idei este colonizarea, și, în urma inițiativei lui Bánffy, guvernul a îmbrățișat și această idee. S'au făcut până acum colonisări în această direcție și în acest scop. Neajunsul însă era, că ele nu fuseră pregătite pe deplin, nici n'au fost desvîrșite cu precauțiunea necesară. Bánffy s'a silit a face tot posibilul, ca guvernul să ajungă în posesiunea unui plan și a unui procedeu de colonizare, care să se poată realiza cu succes, pe baza cunoașterii depline a relațiunilor locale.

În cei din urmă trei ani ziarele noastre au scris mult despre așa numita acțiune rutenească. Această acțiune rutenească, dacă se va desvîrși, va fi unul din cele mai frumoase succese ale politicii naționale a lui Bánffy. E vorba de salvarea unui popor de aproape o jumătate de milion, care de veacuri a fost cel mai credincios sprigin al statului maghiar. A ridica în avere și în cultură pe acest popor, e cea mai frumoasă datorie a politicii maghiare. Pot să întreb cu curaj însă, că până la Bánffy, s'a făcut oare vre-un pas, ca ruteneșii, ca una din cele mai bune elemente, să fie salvată pentru statul maghiar?

E o chestiune mare și prea delicată desvîrșirea cu succes a acestei acțiuni economice în interesul consolidării statului maghiar. Nici nu e o muncă ce s'ar pute face de azi pe mâne. Acei patru ani, cât a stat Bánffy la putere, n'ar fi fost de ajuns pentru aceasta nici atunci, dacă ar fi fost era păcei ideale, ear' nu a necontentenilor luptei politice. Cine ar îndrăzni însă să afirme, că Bánffy a putut să trăească neconturbat în acești patru ani în folosul planurilor sale de mare importanță națională? Soartea sa n'a fost nici cu un fir de păr mai deosebită, ca a Ovreilor întorși din captivitate, cari au reconstruit orașul lor pustiit cu sabia în mână!

Multă vorbă se face de peirea rasei maghiare prin părțile ardeleni și de înmulțirea Românilor în contul Maghiarilor, apoi și despre aceea, că în ce măsură mare sînt expropriate proprietățile maghiare de către înstitutiunile financiare române.

N'avem nici un motiv a trage la îndoială aceste afirmări, dar' fapt e, că nici una din aceste două afirmări n'a fost lămurită nici din partea românească. Intențiunea serioasă a lui Bánffy a fost să studieze serios, în mod științific, aceste două afirmări, ca astfel, conform rezultatelor ce vor obține, să se dirigeze opera apărării pe basă pozitivă și în speranța unei reușite posibile.

Una din principalele preocupățiuni ale secției naționalităților a fost, ca să pregătească un plan, spre a constata în mod sigur și pe base științifice în partea orientală a statului maghiar, că dela era sancțiunile pragmatice cum s'a desvoltat raportul numeric al Maghiarilor și al Românilor, nu numai în țesă generală, ci și în amănunte cari să im-

brățișeze fiecare comună rurală în parte? Unde s'au produs romanisări, unde maghiarisări? Ce cauze și împrejurări a provocat acest proces etnic? În ce raport stă în cutare localitate puterea de viață a celor două rase în lupta pentru existență? În legătură cu aceasta cum s'ar pute întocmi o statistică a mișcării proprietăților, spre a se stabili că dela aplicarea marilor reforme agrare din 1848 și până azi câte proprietăți maghiare au ajuns în mâni române și în general în mâni străine și vice versa? Adece să se constate în ce măsură este adevărată credința generală, că instituțiunile financiare române expropriază proprietățile maghiarimei ardeleni.

Astfel de lucruri nu se pot face de azi pe mâne. Constatarea celor două lucruri de mai sus fie în cel mai neînsemnat cîtun, reclamă o muncă însutit mai mare, un timp mult mai îndelungat, pregătiri și știință mult mai mare, decât fabricarea unor articole chilometrice cu frase bombastice despre aceea, că Bánffy n'a făcut absolut nimic în chestiunea naționalităților, că n'avea nici măcar simț național, ci numai instinct tiranic, în care timp de 4 ani a distrus în Ungaria pe Unguri, pe Români, pe Serbi, pe Slovaci, pe toți fără deosebire de lege și limbă.

E mult mai ușor a face o judecată sumară despre o guvernare de patru ani, decât a urmări pas de pas și a ține în evidență ce ce a făcut această guvernare de patru ani, de pildă și numai pentru susținerea seculimei, a acestui isvor vecinic de putere al maghiarimei ardeleni. E prea ușor a uita toate aceste, mai ales atunci, când e mai mare în om pornirea de luptă în contra adevărului recunoscut.

E ușor a reaminti tuturor aceluia, cari cetind ziare au o vagă bănuială despre evenimentele din urmă ale vieții publice, că pe la finele anului 1896 deputații din țeara Securilor au ținut dese conferențe despre ce s'ar pute face în interesul seculimei.

Aceste conferențe au elaborat un program deplin stabilit, care poate să servească de basă suficientă ori-cărui guvern pentru rezolvarea chestiunilor arzătoare ale seculimei. Inițiatorul acestor conferențe a fost Beksics Gustáv, care mai înainte funcționase în ministerul lui Bánffy. Beksics inițiind această mișcare, n'a făcut altceva decât a adus în câmpul mai larg al activității societății, aceea-ce Bánffy a fixat în ministerul seu ca principii de căpetenie în rezolvarea chestiunii naționalităților cu mijloace economice.

Bánffy însă, a pornit acțiunea paralelă economică pentru spriginirea politicii naționale nu numai prin părțile ardeleni, ci și prin Ungaria-de-sus. Aici două lucruri i-au atras atențiunea: emigrarea în America și acțiunea industrială a societății ceho-slovace din Praga.

Emigrarea în America presintă o mare importanță nu numai sub raportul simplu al mișcării populațiunii, ci și sub raportul politic. Mare parte a Slovacilor emigranți în America, dacă s'au îmbogățit puțin, se întorc în patria noastră. Dar' din 100 în 90 de casuri cei mai inteligenți se reîntorc nu ca patrioți credincioși și cetățeni ungari supuși legilor, ci ca niște panslavi încarnați.

Slovăcimea emigrantă în America în curînd ajunge sub influența puternică a panslavismului prin societățile slave și slovace ce funcționează pe acolo. Societatea centrală slovacă în spirit panslav, are peste o sută de secții în teritoriul Uniunii, pretutindeni unde se află stabiliți în masă emigrații slovaci. Slovacii americani au o presă mai desvoltată, dispunînd de mijloace mai mari, decât panslavii nostri de acasă. Instituțiunile financiare slovace din patrie, din Turósz-Szent-Márton, Liptó-Szent-Miklós,

etc. operează în mare parte cu bani trimiși din America și conducătorii panslavi ai Slovacilor lucrează în mod hotărîtor în direcție, ca Slovacii din America să se contribuie în aceeași măsură la alimentarea mișcării de naționalitate a Slovacilor, ca Irlandezii americani pentru mișcarea Irlandezilor din Marea-Britanie.

N'a fost înainte de Bánffy nici un bărbat de stat maghiar, care s'ar fi gândit măcar la pericolele politice, cari meru crescînd, amenință din America siguranța internă a statului maghiar. Bánffy a fost primul bărbat de stat maghiar care a atras atențiunea reprezentantului monarhiei noastre asupra mișcării panslave a Slovacilor americani. El a făcut, că azi legațiunea și consulatele noastre din America dau concurs elementelor patriotice ale Slovacilor în lupta lor în contra panslavilor. Azi deja Slovacii patrioți au cluburi deosebite. Ei au un ziar al lor, în coloanele cărui se urmează o luptă puternică în contra panslavilor, au o literatură de broșuri populare, care răspîndită în sute de mii de exemplare, contribuie foarte mult pentru desvoltarea spiritului patriotic al Slovacilor.

(Va urma.)

Cronica zilei.

Sibiu, 30 Martie n.

Chambelanul moștenitorului de tron. După-cum raportează foaia oficială în ediția de ieri, M. Sa a numit pe submareșalul conte Albrecht von Nostitz-Rieneck, fost până acum comandant al diviziunii de cavalerie din Craiova, chambelan suprem de curte al Arhiducelui Francisc Ferdinand. Totodată i-a conferit titlul de consilier intim.

Sedință literară se va ține Sâmbătă în București în folosul bibliotecii Ateneului. Va vorbi dl. Dr. Urechă despre Iluși și halucinații, ear' dl. R. D. Rosetti va ceti câteva din duioasele sale poesii.

Frase, frase! La adresa de felicitare a partidului național din Jászberény, ministrul-president Széll a răspuns prin o epistolă în care se cuprind și următoarele:

Fiți convingși, că nu numai prin vorbe frumoase sunătoare, ci și prin fapte voiți năsi totdeauna, spre a realiza cât mai perfect idealurile naționale, pe cari trebuie să le aibă în conștiință în vedere fiecare Maghiar, și că prin executarea loială a legilor nu numai noi, cari profesăm aceleași vederi politice, ci toți locuitorii țerei, fără deosebire de partid, de religie și de naționalitate, se și ale aici adevărată patrie.

Tot frase late și promisiuni mari. Când ni-se va da să vedem odată și faptele?

Din Caransebeș primim textul propunerii dlui Ilie Curescu, actualul președinte al comunității de avere din Caransebeș, de a se procura portretul, în mărime naturală, a neuitatului general Traian Doda, pe seama salei de ședințe a comunității de avere. Eată-l:

Avem datorință de a eternisa memoria bărbatilor, cari pun întreaga lor activitate în serviciul binelui comun.

Un astfel de bărbat distins a fost fără îndoială mult regretatul general Traian Doda, primul președinte al comunității de avere, fiu devotat poporului seu, care desbrăcat de ori-ce interese personale, cu o rară abnegațiune a lucrat neobosit pentru binele comun.

Însemnări din bătrâni.

Pe un exemplar din „Îndreptarea legiei”, Tirgoviște 7160 (1652):

»Să-s știe că am scris eu Necula pe arhanghelul Mihail (deasupra se află desemnat arhanghelul Mihail) I-am scris eu întru zilele Domnului nostru Antonie Voivod în luna lu Fevruar 28 dni let 7179 (1671)».

Pe alt exemplar, idem:

»Acastă pravilă am cumpărat o dela protopopii Căsandra a protopop. Trifan și de la ficiorii săi Ursachi și dela Niculai cu bună primire lor cu tocmală trii zăci de lei la velet 1807 April 28, cari pravilă au avut-o și răposat protopopul Trifan în 40 delei de la un Gafăncu sin Ghiorghii vâtav de la sfteti Savva».

»Acastă sfântă pravilă fiindu robită de Tătari cându au vinit Muscalii în țară, am găsit-o eu greșitul și mult păcătosul robul sfinții tale Lupasco și o am răscumpărat-o de la un Tatar și de la mine au răscumpărat-o Deci așa am căzut cu rugăminte pominească pe mine Lupasco și Sanda Let 7221 Dec. (?) (1712)».

O. Lugoșanu.

FOITA „TRIBUNEI“.

Secret!

În veci ar fi rămas secret dacă fluturașul impenat, luând de veste nu l'ar fi tradat în farmecul unui dulce sărutat, trandafirului îndrăgostit. Zefirul serei de vară lingușitor s'a alintat în jurul trandafirului până când i'a furat secretul și apoi pe rînd l'a destăinuit florilor somnoroase, care cu însetată curiositate și-au ridicat capurile lor mitite și serioase, fără maliție au început să pertracteze între ele.

Cum stam între ele, în haina mea albă, nemișcat, răzimat de trunchiul unui lemn, nu știau că eu sînt ființă viețuitoare. Poate au crezut că sînt o statuă albă, cu care au împodobit grădina. Găgăuțele! Cum s'au spăriat când mi-am mișcat brațul și am făcut un pas spre ele!

Cineva le-a ascultat vorba, șoapta aceea tainică și misterioasă pe care omul nu o pricepe — doar' poetul s'o înțealeagă!

Secret! Secret! — a murmurat în jurul meu imnul precauțiunii de pe buzele miilor de flori.

Secret! Secret! — au foșnit frunzele legănate ale platanilor.

— Secret! Secret! — mi-a borboret în urechi sburdalnică rază de apă, ce strălucea în lumina lunii.

— Secret! Secret! — mi-a bombănit viclean Faunul cu picioarele de capră din mijlocul păduricei.

Și drăgălașa priveghitoare mi-a zis doinitor:

— Secret! Secret! Să nu-l tradezi, copil sburdalnic, care pănăști șoaptele zefirului, a florilor și a frunzelor.

— Să nu-l tradezi! Să nu-l tradezi! — se auzea în jurul meu.

M'au rugat, m'au implorat și m'au cuprins cu drăgălașia lor lingușitoare: florile, frunzele, umbrele nopței rătécite, stropii arginții de apă, bătrânul Faun cu picioarele lui de capră, nimfele cu trupuri albe, jalnicele păserele.

Cu fața sərbătorească am pășit între ele, mîna stîngă mi-am pus-o pe inimă și cu dreapta ridicată spre cer am pus un groaznic jurămint, m'am jurat pe ce-i mai scump pe acest pământ: că nici-odată să nu simțesc farmecul ademenitor al inimii, că nici-odată să nu-mi atingă buzele dulceața sărutatului — dacă voiu trada vre-odată, ceea-ce au povestit florile.

— Ha ha ha! — s'a auzit de lîngă mine risul rînjit al urtului Faun.

— Nu-i credeți! Mințește! Iși calcă jurămintul! Doar' e poet! Și poetul nici-odată nu păstrează secretele! Nu-l lasă natura lui.

Șoapte spăriate se auzeau în jurul meu, ca și-cînd ar decurge între ele un sfat groaznic și desperat.

Eu încă m'am mîniat pe ele și pe toate și cu pași grăbiți am părăsit grădina.

În urma mea ce un cor de spirite se auzea rugămintea îndușoătoare a îngrozitorilor locuitori ai grădinei:

— Secret! Secret! Secret!...

Cine se ascunde după ferestrele acele pompoase?

Un om bătrîn și o fată tinără.

Moșneagul a suferit deja mult în viață. De multe-ori i'a zdrobit inima loviturile sorței neîndurate. Și apoi loviturile aceste atît de mult i'au împetrit inima, încât azi nu o mai poate străbate nici cea mai mică rază de sentiment, fie acela ori-cît de mare, ori-cît de puternic.

La trupina trunchiului uscat, gin-gașă, tinără mlădiță!

Ce caută fata aceea tinără, cu inima înflăcărată lîngă moșneagul sarbed?

Inima aceea împetrită nu o iubește, numai o teme. De ce o teme? De vorba, de jurămintul mincinos, de nestatornicia, de patima bărbatilor?

Grății de fer la ferestri, inculetori puternice la uși și pe zidurile înalte ale grădinei cuie ascuțite!

Nu cumva vre-o umbră rătécită să vadă bobocul involt de trandafir, nu cumva bobocul de trandafir să vadă o umbră! Așa e bine! Așa!

Dar' moșneagul cu inima arsă tot a uitat una: a uitat, că în odaia fetei se află un pian și că alături cu glasul pianului încet și duios se înalță din când în când un cântec melancolic, care prin fereastra deschisă zboară afară în aerul liber, dincolo de zidul de peatră unde ciasuri întregi stă un tîner svelt și tremurător cuprinde fiecare ton al cântecului fermecător de inimi și de suflet.

Inima unei fete dornice de iubire nu o poate păzi: grilașe de fer, ziduri de peatră și inculetori grele! Se strecură ea pe aripi de cântec dulce și tocmai acolo ajunge, unde cu dor nebun de mult e așteptată.

Doamne, Doamne, greu e să păzești o inimă de fată! (Va urma.)

Ca fiu credincios al fostului confiniu militar, după desființarea graniței cu deosebită activitate a lucrat din răsunătorii pentru promovarea intereselor morale și materiale ale fostilor grănițeri.

Creându-se comunitatea de avere, el a fost cel mai chemat să cultive această instituție legată cu atâtea fire de bunăstare grănițerilor.

A condus-o cu multă înțelepciune și cu un devotament rar, servindu-o în decurs de 9 ani, jertfind pentru ea timp și activitate, fără cea mai mică recompensă materială.

Pentru devotamentul acesta rar sântem dator să dăm expresiune profundei recunoștințe față de atâtul nostru președinte și să-i eternisăm memoria.

Din aceste considerații propun să eternisăm memoria acestui distins bărbat prin acurirea portretului sau zugrăvit în colorii de oleu în mărime naturală, și că portretul acesta să se afișeze în sala cea mare menită pentru ședințele adunărilor generale ale acestei corporațiuni.

Propunerea a fost primită din partea adunării generale a comunității de avere din Caransebeș cu unanimitate și mare bucurie, după-cum am anunțat și într'unul din numeroși mai recentii ai foii noastre.

Regina Victoria a Angliei alaltăieri eșind la preumblare cu trăsura, în apropiere de Cimiez a ajuns pe drum un convoiu mortuar. Era înmormântarea unei sărace femei de țeran. Surugul voia să întoarcă înapoi, dar regina i-a demandat să mine încet după convoiu până la cimiter. Sosind convoiul la cimiter, tocmai trecea pe acolo un regiment de vânători și colonelul observând că în urma convoiului se află și regina, a comandat regimentului să facă onorurile. Astfel sârmana țerancă în ultima ei cale fu însoțită de regina și i-s-au făcut onoruri militare.

Congregația de primăvară a comitatului Hunedoara, ținută în 28 Martie în Deva, a ales de protopretor la Hunedoara pe Török Béla, ear' la Geoagiu pe Fekete Károly. În gremiu a fost ales subnotar Pankel Vilmos, ear' asesor la sedria orfanală Sebastian Borha. Pentru rezolvarea mai promptă a agențelor și pentru a se pute exercita mai cu efect controla necesară, congregația a decis să ceară dela ministru sistemizarea de nou a trei posturi de pretori, a unui de subcomptabil, și zece posturi de diurniști pretoriale.

Lista defraudărilor lui Krivány, după-cum se raportează din Arad, s'a sporit încă cu o poziție. Exmisul ministerial a descoperit, că au dispărut din cassa orfanală și o mulțime de juvaeriale în preț de peste 30.000 fl.

Mulțumita Țarului. Din însărcinarea Țarului ministrul de externe al Rusiei, contele Muraviev a adresat circular reprezentanților Rusiei în străinătate imputându-i să exprime mulțumită tuturor acelor, cari prin epistole, telegrame, ori în alt mod și-au exprimat aderarea la planul de desarmare al Țarului Țarului - zice circularul - în uniformitatea sentimentelor și în aderarea guvernelor la conferința din Haga vede un nou gagiu, că va succeda a face să pătrundă în conștiința popoarelor rodnică idee a păcii.

În contra catolicismului curentul în Austria ia dimensiuni tot mai mari. După-cum se raportează, în Linz au trecut dela catolicism la protestantism unsprezece familii. Din Saaz deasemenea se raportează, că agitațiunea în contra catolicismului se extinde în tot mai mari cercuri. Alaltăieri șezzeci de inși și-au înscinat la căpitanatul districtual trecerea la protestantism. În proximele zile vor trece încă și mai mulți.

Vin rândunelele! În Orșova, s'au văzut în ziua de 28 l. c. mai multe rândunele.

Urcarea salariului pentru oficerii militari e lucru hotărât deja. După-cum susține a ști o foaie vieneză, în bugetul pe 1900 salariile oficerilor vor fi prelimate astfel: Locotenentul 840 fl.; supralocotenentul 1020 fl.; căpitanul de cl. II. 1200 fl.; căpitanul de cl. I. 1500 fl.; maiorul 2100 fl.; subcolonelul cu dotațiune mai mică 2600 fl.; cei cu dotațiune mai mare 3000 fl.; ear' colonelii 3600 fl.

Pentru mustața lui Columb a luat lumea n cap fetița de 13 ani Maria Farkas din Agria. Era adevă în regimentul 60, staționat acolo, un sergent cu numele Cristofor Columb, dotat cu mustețe cum rar se mai vezi. În zilele trecute regimentul a fost dislocat la Losoncz, ear' fetișana Maria, de dragul mustețelor sergentului Columb a plecat - după regiment, perzându-i-se urma. Părinții o caută, ear' vicecomandierul reaceară prin circular municipiile să-l avizeze de cumva vor da de urma dragăstoasei fetișcane.

Mare incendiu a fost Sâmbătă în Ciocănești-Mărgineni (România), provenit dela niște gunoaie aruncate la marginea comunei. Focul fiind ajutat de o furtună violentă, abia s'a putut stinge a doua zi. Au ars 12 case cu toate dependențele lor, nutreț și produse, rămânând fără hrană și adăpost mulți locuitori ai comunei.

Ca cel mai bun mijloc pentru îngrijirea teintului și al pielei recomandăm articolul cuprins în inseratul de azi al bine cunoscutei parfumerii Meltzer.

Știri mărute. În cursul luni Septembrie a. c. se va inaugura în Bérhad (România) noua clădire a școlii normale de învățatori, care a costat 6,000,000 lei.

În 1 Aprilie st. n. se inaugurează linia căii ferate Comănești-Palanca (România), care are legătură cu linia austro-ungară pe la pasul Ghimes.

Marți, 28 Martie, d-na Teodorina a dat o reprezentație în Bérhad în sala Jawcoulowsky. Reprezentația s'a dat în beneficiul cantinelor școlare din județul Tutova.

În Bérhad (România) s'a acordat de către comună un credit de 200.000 lei pentru construirea unui local de teatru.

ECONOMIE. Curs de altoit pomi.

Gurariului, 26 Martie n.

Comitetul Reuniunii române agricole din comitatul Sibiu și-a inaugurat activitatea, ce an de an desvoaltă venind în atingere directă cu poporul dela sate și conducătorii acestuia, prin cursul de altoit pomi, ținut Duminecă, la 26 Martie n. a. c. în comuna Gurariului. Cursul s'a ținut în una din salele de învățământ ale școlii, în prezența a câtorva zeci de poporeni și inteligență, precum și a elevilor din clasele superioare și de repetiție din comună. Din alte comune s'au prezentat învățătorii Stoia și Maior din Orlat, Lungu din Rășinari și Gligor din Sibiu, țerani din comunele vecine nici măcar unul. Adevărat, că timpul a fost urt: toată ziua a bătut un vânt rece dela nord și la munte într'una a nins. Această singură împrejurare s'ar putea lua în cântă ca scusă și nici aceasta, considerând deoparte viitorul, ce se deschide pe seama pomăriiului, ear' de altă parte starea înapoiată a acestui ram însemnat de economie, încât privește chiar comunele muntene, unde sânt date cele mai potrivite condiții pentru cultura pomilor.

La 11 1/2 ore dl. president D. Comșa își începe conferința în o limbă adevă poporală, cum puțin ai fericia se o poseadă. A făcut o potrivită introducere cu privire la necăzurile poporului în general și ale Gurariului în special și ca urmare a indicat una din multele căi, cari sânt menite a duce la bunăstare și fericie. Această cale este cultura pomilor în o astfel de măsură, ca nu numai grădiniile, ci și părți anumite de hotar să se umplă cu pomi de cele mai alese soiuri. Spre acest sfârșit recomandă cu căldură înființarea unei grădini de pomi în comună, pentru care Reuniunea agricolă ofere simburul de lipsă, și imbie o persoană din sinul seu, care să dea îndrumările cu prilejul lucrării pământului și sămănării simburilor.

După aceste dl. Comșa a intrat în meritul chestiunii spunând și arătând tot ce se poate arăta privitor la cultivarea pomilor. În acest scop a adus dela Sibiu altoi, mlădițe de altoit, simbururi de poame, ceară, materie de legat și tot felul de requisite de model, dintre cari câteva exemplare s'au donat membrilor Reuniunii din acea comună.

Conferința a făcut impresiune covârșitoare asupra celor prezenți și ne-a dat impulsul de a ne pune pe lucru. E și timpul, ca multelor povește și exemple de desinteresare ale Reuniunii agricole din comit. Sibiu, să urmeze faptele celor ce zilnic stau în atingere nemijlocită cu poporul: ale preoților, învățătorilor, notarilor și altor inteligenți din comune. Îndesebi în Gurariului, unde în privința progresului economie, ca pretutindenea sânt multe, foarte multe de făcut, e de dorit ca tovarășia agricolă înființată de mai mulți ani, să se pună pe terenul faptelor; pentru-că la din contră, ori-cât de edificătoare este o conferință, ea tot nu e alta, decât sămănță bună, ce e drept, aruncată în pământ, care însă lăsată numai în stărea Domnului, roade bune nu poate să aducă.

Fruntași ai poporului din Gurariului! Statuțiile și exemplele, ce în Dumineca trecută le-ați primit dela domnul Comșa, nu le dați uitării, mai mult, nu le luați pe ușor, cum, cam de regulă, facem noi cu multe lucruri de însemnătate capitală! Înființați grădina de pomării proiectată, care vă va costa un bagatel numai, față de sutele de mii de pomiori, ce-i veți ave în timp de 2-3 ani! Faceți și alte comune asemenea și darul și binecuvântarea lui D-zeu va urma negreșit asupra poporului nostru; ear' bucuria și mulțumita celor ce și cu această ocaziune au fost atât de bine primiți și omeniți din partea ospitalei

inteligențe din Gurariului, va fi înțecită și insuțită, pentru-că dat îi va fi a vedé poporul îndestulat și fericit.

Unul din cei de față.

POSTA REDACȚIUNELI

Maramureș. Luăm cu mulțumită și cu oare-care ușurare la cunoștință, că Apsa-de-sus, despre care a scris Alkotmány, că se prăpădește, e rusescă, și că cei 2242 locuitori, pe cari îi va nimici Hoffman Iankel, cum a nimicit Jäger David, Káhan et Comp. pe alții - sânt Ruteni, nu Români. În acest caz nici nu ne venia să ne îndoinim, căci știm, că ziarul pestan are în redacțiunea sa un maramureșan. Afară de aceea, nu ne vine să credem, că Românii ar ave patent de asigurare contra puhoiului jidovesc. De aceea apelul, ce l-a făcut Alkotmány, cătră fruntași români - lucru așa de rar dela noi ungurești - îl repetăm și noi de nou, cătră acești fruntași. Altfel de soarte Apsa-de-sus, poate nu scapă nici Apsa-de-jos. Căci în ce sânt Românii din Maramureș mai tari ca Rutenii?

Cât pentru informațiuni de control, - ne-ar trebui fonduri, ca să acoperim cheltuielile telegramelor - singura cale - ce ar trebui să dăm și primim. De am ave aceste fonduri ne-am ști institui înșine aparat de informațiuni exacte originale, ca să nu fim avisați la ziare ungurești.

MAI NOU.

Din România.

Lui Pester Lloyd i-se telegrafează din București, că în urma audienței ce s'a acordat din partea Regelui, șefului partidului junimist, dlui P. P. Carp și reprezentanților celorlalte partide opoziționale din parlament, - poziția guvernului român poate fi considerată de șgduită.

După o telegramă semioficioasă de azi Sturdza a vorbit în cameră despre broșura bänffystă. A declarat, că broșura poate fi compusă de autorul falsului - și că e fără importanță. Decorarea lui Jeszenszky zice că e un incident neînsemnat.

Majoritatea i-a votat încredere.

Szell acasă.

Prim-ministrul maghiar Szell a făcut ieri vizită Arhiduceului Ernest, în costum de gală unguresc, după aceea a părăsit Viena, plecând acasă la moșia sa din Rátot.

Desarmarea.

Monarchia austro-ungară va fi prezentată la conferința dela Haga prin primul consilier de secție în ministerul de externe, contele Wetztersheim, având de ajutor pe reprezentantul monarchiei dela Haga, ambasadorul Okolicsányi.

Astra și E. K. E.

E vorba ca »Asociațiunea» să primească aranjarea casei române, în muzeul etnografic ce se va înființa în casa natală a regelui Matia Corvinul, din Cluj. În acest scop Dr. Diaconovich, secretarul »Astreii» a fost în Cluj, ca să iee informațiuni dela societatea E. K. E. care face acest muzeu. Comitetul »Astreii» n'a luat încă ultima hotărâre în cauză.

Bibliografie.

LIGA ROMÂNĂ DESPRE LUPTELE ROMANILOR.

Liga Română scrie următoarele despre broșura noastră »Luptele Romanilor»:

»Tribuna» din Sibiu a avut buna idee de a scoate în broșură »Luptele Romanilor», o serie de articole publicate în numerele sale de toamnă de dl. Doctor Romanus.

Alte cărți, apărute până acum în chestia națională privesc mai mult actualitatea, pe când lucrarea dlui Romanus îmbrățișează într'un breviar trecutul acestor lupte combinându-l cu actualitatea.

Sub raportul acesta, ea vine oarecum să complinască tot ce s'a scris în chestia națională de vre-o 7-8 ani încoace. În aceasta residă toată cea mai bună și mai înaltă a cărții.

Deosebit autorul, pentru a o face pe cât se poate mai accesibilă a avut grije de a o feri de orice balast plictisitor și a-i da o limbă aleasă. Așa, că expunerea întreagă nu e numai succintă, fidelă și clară, dar' ea devine și atractivă.

Aceste calități noue vor face de sigur ca lucrarea dlui Romanus să fie prețuită pretutindenea. Mai ales în România, unde trecutul chestiei trase silvane e foarte puțin cunoscut. De aceea o și recomandăm cu toată convingerea și căldura, ca pe unica carte cu garul de a introduce pe cetitor mai comod în deplina cunoaștere a chestiei naționale.

Manual complet de agricultură rațională.

De Dr. George Maior.

profesor de agricultură la școala dela Ferestrău și la seminarul Nifon Metropolitanul,

pentru usul școlarelor speciale secundare și superioare de agricultură, seminarii, școale normale, studii particulare și de consultat pentru aprietorii practici.

Cartea a fost agrobătă de ministrul agriculturii, comerțului, industriei și domeniilor și subvenționată de »Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român din Sibiu», de »Reuniunea agricolă a comitatului Făgăraș» și numeroase alte societăți științifice și economice.

Lucrarea cuprinde 4 părți:

Partea I. AGROLOGIA sau agricultura generală - 33 coale de tipar, având 217 figuri intercalate în text. Costă 5 coroane sau 7 lei.

Partea II. FITOTECHNIA SAU CULTURA SPECIALĂ A PLANTELOR, împreună cu fenașele și pășunile - 38 coale de tipar cu 202 figuri în text. Costă 10 lei sau 8 coroane.

Partea III. ZOOTECHNIA SAU CULTURA VITELOR, împreună cu nutrițiunea vitelor, industria lăptăriilor și cunoașterea lănei, peste 30 coale de tipar, cu vre-o 200 figuri în text, diferite rase și specii de vite domestice, copiate după natură. (Se află sub tipar și va apăre până la finele lui Martie v.) Costă 10 lei sau 8 coroane.

Partea IV. ECONOMIA RURALĂ. (Va apăre mai târziu).

Cartea este în 4 volume mari deosebite, formând însă un singur tom și cuprinzând tot ceea-ce privește agricultura, atât din punct de vedere științific, cât și practic, este scrisă într'un limbaj ușor, popular, cu terminii culeși din însuși graiul poporului agricoltor. Ea se deosebește în mod esențial de produsele literare similare, apărute până acum în limba română, prin varietatea și cuprinsul ei, căci este cea dintâi carte de specialitate, care ia conținutul cu cele mai bune lucrări germane și franceze. Toate societățile literare naționale și revistele de specialitate au recunoscut unanim valoarea ei.

Ea umple un mare gol în literatura română de specialitate și n'ar trebui să lipsească de pe masa nici unui agricultor practic, mare și mic, cum nici din bibliotecile școlare și ale Reuniunilor culturale și economice. Prețul, față cu sacrificiile făcute de autor în adunarea materialului și munca depusă, este moderat.

Se află de vânzare la autor, București, strada Tudor Mihu 25 și la »Tipografia» noastră.

»Naționalitatea». Societatea noastră »Tipografia» a scos într'o elegantă broșură interesantul studiu de Max Nordau despre »Naționalitate». Valoarea acestui studiu este cunoscută cetitorilor noștri limbajul frumos în care »Rosmarin» al nostru a știut să-l îmbrace și gustat deja de cetitorii noștri, căci în »Tribuna» s'a publicat mai întâiu. Vorba era numai ca interesantele observațiuni originale ale genialului autor să nu rămână respirate prin atâția numeri de ziar, ci să fie colectate într'un mănunchiu, mai accesibile la cetit și meditat. Această a implinit-o »Tipografia» căm a rețipărit articoli din »Tribuna» în broșura de față. În estensiunea de 40 pagini tipărite frumos pe hârtie fină, această prețioasă broșură se trimite francat pentru 25 cr. A se adresa la librăria »Tipografia» societate pe acțiuni în Sibiu.

Sosți în Sibiu.

În 30 Martie n. 1899.

Hotel »Impăratul Romanilor»: D-na Kofeod din Petroșeni, Ursu din Curtici, privatieri; Hientz din Medias, Böhm din Oradea-mare, sublocotenenti; Hoyer din Hamburg, Backer din Londra, Roll, Máttyás, din Brașov, Deutsch din Alba-Iulia, Längenfelder din Viena, Azeél, Krauss, Fleischer, Gellert, din Budapesta, comercianți.

Hotel »Neutrierer»: D-na Popp, privatieră din Sebeșul-săsesc; Kuhn, Hartmann, din Oradea-mare, neguțetori de vite; Ulrai din Biserica-albă, Pollak din Dobrișin, Lukács, cadeți; Henteș, pretor din Sebeșul-săsesc; Marinescu din Uciade-Jos, Vassu din Scorei, notari; Gross, comerciant din Brașov.

Hotel »Meltzer»: Almer din Linz, Meder din Daia-săsească, voiajori; Doctor din Hașfalău, Cincu din Mociu, proeți.

Hotel »Habermann»: Halina Kuvakivica, Hamica Kukovică, mămulari, din Foča

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 23 Martie n. 1899

Table with columns for Săptămîntă, Căminț, Prețul per 100 chilogr., and various commodity prices like Grâu, Căminț, etc.

Table titled »Căminț vechi din Sibiu» showing prices for various types of wool and other goods.

Table titled »Bursa de Budapesta» showing exchange rates and prices for various currencies and commodities.

Table titled »Bursa de Viena» showing exchange rates and prices for various currencies and commodities.

Table titled »Bursa de București» showing exchange rates and prices for various currencies and commodities.

London 8 luni, Berlin 5 luni, Viena, etc. Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltes. Proprietar: Pentru »Tipografia», societate pe acțiuni: V. H. Dressenandt.

Mătasă damast 75 cr.

(SEIDEN-DAMASTE)

— până la 14 fl. 65 cr. metru și mătasă brocate — din fabricile mele proprii —

precum și mătasă Henneberg, neagră, albă și colorată dela 45 cr. până la fl. 14.65 de metru — lucie, vârgată, carré, mustată, Damaste etc. (cam 240 diferite calități și 2000 diferite culori și desemnuri etc.)

Pentru haine și blouse din fabrică. Privăților li-se trimite franco și liber de vamă, în casă.

Mustre se trimit cu posta primă.

[4] 13 52

(În Elveția porto postal e dublu).

Fabricile de mătasă ale lui G. Henneberg în Zürich,
(liferant de curte c. și r.)

Nici o opozițiune

nu are să se facă afirmărei, că

**Crema-Margit,
Săpunul-Margit,
Pudra-Margit,**

inventate de chemical **Földes Kelemen** din Arad și puse de mine în comerț, sânt unele din cele mai excelente fabricate pentru conservarea Teint-ului și îngrijirea pielii. [87] 1-10

Se pot căpeta în stare proaspătă, nerâncedă, în

Parfumeria Meltzer,

Gustav Meltzer,

strada Cisnădiei, (edificiul comădei de corp),
în Sibiu.

fabrică de săpun și lumini, strada Gușteritei,
în Sibiu.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Se află de vânzare:

George du Maurier

TRILBY.

IN ROMANEȘTE

DE

AFIN DE LA TUSCIA.

Prețul 1 fl. v. a plus 5 cr. porto.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu.

Se află de vânzare:

HOMO SUM.

ROMAN

DE
GEORGE EBERS.

Prețul 1 fl. sau 2 lei 50 bani.

Comandă se pot face la

„Tipografia“,
soc. pe acțiuni în Sibiu.

A apărut și se află de vânzare la „Tipografia“,
societate pe acțiuni în Sibiu

Scoalele din Blaj.

Studiu istoric

de
Nicolae Brânzeu,
profesor la liceul „I. C. Brătianu“ în Pitești.

Prețul 1 fl. v. a

Pentru porto postal încă 5 cr. mai mult.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Istoria Transilvaniei“

de
George Barițiu.

Monumentalul op al regretatului nostru istoric: „Părți alese din istoria Transilvaniei pe 200 ani din urmă“, se poate procura de acum
cu preț redus!

Volumul I.

broș. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30

Volumul II.

broș. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80

Volumul III.

broș. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Opul întreg:

broș. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 = șase
florini și cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

Aceasta carte n'ar fi iertat să lipsească din
casa nici unui bun Român.

Doi mari Metropoliți ai Românilor
Andrei bar. de Șaguna

și
Alexandru Sterca Șulțiu.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat,
pe hârtie fină de carton; sânt foarte potrivite
tablouri în casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 25 cr.

Librăria „Tipografie“,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

ANUNȚ.

Societatea acționară „HEBE“ din Năsăud, își va ține adunarea generală pro 1898, la 9 Aprilie st. n. 1899, la 10 ore a. m., în localul societății de imprumut și păstrare „Aurora“ în Năsăud, la care sânt invitați p. t. domni acționari se participe cu acel adaus, că dacă la terminul acesta nu se vor intruni acționarii în numărul recerut de statute, se va ține această adunare la 16 Aprilie st. n. 1899, la 10 ore a. m., în același local și atunci vor hotărî cei prezenți.

Programa:

1. Constatarea membrilor prezenți; alegerea președintelui, notarului și verificatorilor ad hoc.
 2. Raportul direcțiunii pro 1898.
 3. Raportul de cassă și al coasiliului de inspecțiune pro 1898.
 4. Propunerile din raportul direcțiunii și a coasiliului de inspecțiune și cele ale acționarilor insinuate în sensul statutelor.
 5. Statorirea foii pentru publicațiunile societății.
- Năsăud, la 9 Martie 1899.

[112] 1-1

Direcțiunea societății acționare »Hebe«.

„TIPOGRAFIA“, SOCIETATE PE ACȚIUNI, SIBIU.

Scrierile eminentului și simpaticului poet și prosator

Al. Vlăhuță,

se află de vânzare pe lângă prețurile originale și anume:

- „Inbire“, poezie (1888—1895), editura Carol Müller 1896 fl. 1.50
 - „Dan“, roman, editura librăriei E. Graeve & Comp. 1894 (1 vol.) fl. 1.75
 - „Dan“, roman, Biblioteca pentru toți, 4 nri. editura Carol Müller 1896, 2 volume à 32 cr. 64 cr.
 - „Din goana vieții“, ediția III. (1895) fl. 1.75.
 - „Din goana vieții“, (Biblioteca pentru toți, 3 nri), edit. C. Müller 48 cr.
 - „Icoane sterse“, nuvele, (Biblioteca pentru toți), edit. C. Müller 16 cr.
 - „Un an de luptă“, ed. C. Müller, 1895 fl. 1.25
- Cel mai nou volum de nuvele:**
- „În viltoare“, nuvele, editura Miloșescu 1896 fl. 1.—

Comandele se se adreseze:

„Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu.

La Librăria „Tipografie“, soc. pe acțiuni în Sibiu,

se află de vânzare

următoarele publicațiuni

ale Societății

„Inocențiu Micu Clain“

a teologilor din Blaj

1. „Epistole către un preot tiner“ de Aloisiu Melcher. Partea I. și II. 2 volume mari cu prețul redus de 1 fl. 50 cr.
 2. „Preșdătire la moarte“, adecă considerațiuni asupra maximelor eterne folositoare tuturor spre meditare și preoților spre a predica, de Alfons M. Liguori, 1 volum de 440 pag. — fl. 80 cr.
 3. „Duh muscălesc“, narațiuni de Bolanden (45 pag.) — fl. 10 cr.
- Se recomandă mai ales preoților. —

Descrierea Ardealului.

Cine vooeste să cunoască frumoasa țeara a **Ardealului**, și cu deosebire **Munții-Apuseni**, patria lui Horia și Iancu, să citească scrierile lui Silvestru Moldovan anume:

Țeara-Noastră,

descrierea părților sudice ale Transilvaniei și Valea-Murșului, apoi **Zarandul și Munții-Apuseni,**

Cu 9 ilustrațiuni și o schiță.

Descrierile sânt facute în fel de călătorie, cu datele și porturile Românilor și cu multe legende despre dealuri, cetăți, izvoare ș. a.

Fecare carte costă 1 fl. (și 5 cr. porto), în România 3 lei.

Toate zările noastre au apreciat în cuvinte elogiioase aceste descrieri, unicele ce le avem despre Transilvania în limba română.

„Liga română“, scrie între altele:
„Până astăzi n'a existat în limba română o descriere a acestor regiuni atât de interesante din mai multe puncte de vedere. Dl Silvestru Moldovan a răspuns deci prin această publicațiune unei trebuințe ce într'adevăr se simția la noi. Sperăm, că publicul cetitor va face acestei scrieri primirea amabilă pe care o merită.

Comandă se pot face la

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Pentru tipar responsabil: Iosif Marschall.

Clasa a IV-a primei loterie de clase reg. ung. privilegiată.

Câștigul principal 60.000 coroane

Cel mai mic câștig e de 40 coroane,
la olaltă:

Trei mii câștiguri în valoare de **240.000 cor.**

Prima tragere e deja la 18 Maiu!

Un los întreg
6 fl.

Un los de jumătate
3 fl.

Un pătrar de los
1 fl. 50 cr.

O optimă de los
75 cr.

Cel mai mare deposit de losuri se află la casa de schimb a lui

[108] 2-18

ADLER,
colectură principală,
Sibiu, Plața-mare nr. 1.

Cel mai mare câștig la tragerea a VI-a e: UN MILION.

Au apărut și se află de vânzare la „Librăria „Tipografie“, soc. pe acțiuni în Sibiu“ următoarele cărți de mare valoare literară:

Lupta pentru drept

de
Dr. Rudolf de Jhering

traducere de
TEODOR V. PĂCĂȚIAN.

Prețul 1 fl. v. a.

Cartea aceasta ar trebui să o citească și studieze fiecare Român
luptător pentru dreptul național.

Scopul în drept

(Vol. I.)

de **Dr. Rudolf de Jhering**

traducere autorizată de
TEODOR V. PĂCĂȚIAN.

Prețul 4 fl. v. a.

Op mare și de mare preț pentru apărătorii dreptului, îndeosebi
pentru avocați, judecători, legiuitori, și pentru cei-ce doresc se îmbră-
țișeze carierele acestea.

LIBERTATEA

de
John Stuart Mill

traducere de
Teodor V. Păcățian.

Prețul 1 fl. v. a.

Unul din cele mai admirabile produse ale literaturii universale
din veacul nostru.

Cărțile acestea sânt traduse într'o limbă frumoasă și ușoară românească,
au fost primite cu multă și binevoitoare simpatie din partea presei române,
pot deci să decoreze ori-ce bibliotecă românească.

Se pot comanda dela

Librăria „Tipografie“, societate pe acțiuni în Sibiu
(Nagyszeben), strada Poplăcei nr. 15).

Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressandt.

Tot al doilea los câștigat.

Șese trageri.